

Відділ освіти
Балаклійської районної державної адміністрації
Балаклійська загальноосвітня школа I-III ступенів №2
Балаклійської районної ради Харківської області

О.С. ГРЕБЕНЧУК

**Впровадження медіаосвіти
в навчально-виховний процес**

**Балаклія
2015**

**Рекомендовано методичною радою відділу освіти Балаклійської
районної державної адміністрації**

Протокол № від 2015р.

Рецензент: Харченко Тетяна Миколаївна, завідувач районного методичного кабінету відділу освіти державної адміністрації, спеціаліст вищої категорії, «Відмінник освіти України», вчитель-методист

Автор-укладач: Гребенчук Олена Сергіївна, вчитель історії та правознавства, спеціаліст вищої, вчитель-методист

Впровадження медіаосвіти в навчально-виховний процес. – Балаклія, 2015. - 51 с.

Збірник висвітлює на своїх сторінках погляд автора на процес впровадження медіаосвіти в навчально-виховний процес. У цій збірці представлені розробки та фрагменти уроків, заходи позакласної та виховної роботи, анкетування, рекомендації щодо ефективної взаємодії учнів із сучасним інформаційним середовищем шляхом формування їх медіакомпетентності. Автор запрошує до співпраці усіх, хто зацікавлений у розвитку медіаосвіти.

Висновки експертизи

1. Реєстраційний номер _____

2. Напрямок суспільно-гуманітарна освіта

3. Розділ Історія, правознавство

4. Назва роботи Впровадження медіаосвіти в навчально-виховний процес

5. Автор роботи Гребенчук Олена Сергіївна

Е к с п е р т и

ПІБ	Дата	Загал. бал	Підпис

Середній бал _____

Голова комісії _____

Дата _____ ПІБ _____ Підпис _____

Зміст

ВСТУП.....	4
1. Досвід упровадження елементів медіаосвіти в навчально – виховний процес.....	7
1.1. Актуальність медіаосвіти.....	7
1.2. Мета медіаосвіти	8
1.3. Основні принципи медіаосвіти.....	9
1.4. Медіа та масова комунікація.....	9
1.5. Коротко про історію медіаосвіти	11
1.6. Де і як застосувати елементи медіаосвіти на уроках та у виховному процесі?	15
1.7 Інтеграція та приклади елементів медіаосвіти.....	18
ДОДАТКИ	
ДОДАТОК А	
Урок з всесвітньої історії 11 клас	20
Формування медіакультури школярів шляхом використання візуальних джерел та документальних фільмів на уроках історії	24
Інтегрований урок з спецкурсу «Православна культура Слобожанщини» та музичного мистецтва “Православна музика».	
6 клас. З російською мовою навчання	26
Виховна робота (конкурси, заходи).....	33
Анкета для батьків «Медіа та діти в родині»	43
ВИСНОВКИ.....	44
ГЛОСАРІЙ	47
ЛІТЕРАТУРА.....	49
КОРИСНІ САЙТИ.....	51
ДОДАТОК Б (електронний носій)	
Відеоролик «Жінки мого роду» Семенцова Анастасія 8б клас, збережено на електронному носії, DVD диск	
Фрагмент уроку з всесвітньої історії «Назустріч пам’яті» 11 клас, збережено на електронному носії, DVD диск	
Обладнання до інтегрованого уроку з спецкурсу «Православна культура Слобожанщини» та музичного мистецтва «Православна музика» 6 клас, збережено на електронному носії, DVD диск	

Вступ

**Медіаосвіта дозволить дітям побачити
світ іншими очима, відчутти його по іншому.**

О. Куценко

Стрімкий розвиток у сучасному світі інформаційно-комунікаційних технологій та системи мас-медіа нагально потребує цілеспрямованої підготовки особистості до вмілого і безпечного користування ними. На взаємодію з різноманітними медіа (преса, радіо, кіно, телебачення, Інтернет) припадає вагома частка вільного часу громадян України, чим зумовлюється їх значний вплив на всі верстви населення, передусім дітей та молоді.

Гостра потреба у розвитку медіаосвіти -- одне з головних завдань якої полягає в запобіганні вразливості людини до віртуального світу, поширенню медіазалежності.

Упровадження медіаосвіти залежить від відношення вчителів до цього процесу. Чи готові вчителі до впровадження медіаосвіти? Які задачі вони вважають найбільш важливими? Як застосовують елементи медіаосвіти на уроках?

У 2010 році в Україні Національною академією педагогічних наук була ухвалена Концепція з впровадження медіаосвіти. І у 2010 році ж розпочався національний експеримент у 81 школах 7 областей та м. Києва з викладання курсу «Медіакультура» в 10 класі. Впродовж 3-х років до експерименту приєдналось ще близько 200 шкіл як на національному, так і на регіональному рівні. Лист Міністерства освіти і науки України від 29.03.13 №1/9 – 226 «Про запровадження вивчення курсу «Основи медіа грамотності» в навчальних закладах» визнав успішним експеримент і рекомендував запровадити вивчення курсу «Основи медіа грамотності» в загальноосвітніх навчальних закладах за рахунок годин варіативної частини навчальних закладів, в обласних закладах післядипломної освітньої діяльності курсів підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників. Долучилась до цих процесів і Академія української преси. В 2011 році АУП видала перший в Україні підручник з медіаосвіти «Медіаосвіта та медіаграмотність» (В. Іванов, О. Волошенюк, Л. Кульчинська).

Розроблення й прийняття Концепції впровадження медіаосвіти в Україні постановою Президії Національної академії педагогічних наук України 20 травня 2010 року протокол № 1-7/6-150 є важливою складовою модернізації освіти ,що сприятиме побудові в країні інформаційного суспільства, становленню громадянського суспільства.Основні положення Концепції відповідають завданням ,сформульованим у Паризькій програмі-рекомендаціях з медіаосвіти ЮНЕСКО (від 22 червня 2007 року) та резолюції Європарламенту щодо медіа грамотності у світі цифрової інформації (від 16 грудня 2008 року).

Головною метою Концепції є сприяння розбудови в Україні ефективної системи медіаосвіти заради забезпечення всебічної підготовки дітей та молоді до безпечної та ефективної взаємодії із сучасною системою медіа , формування у них медіаобізнаності ,медіа грамотності і медіа компетентності відповідно до їхніх вікових та індивідуальних особливостей.

Основні етапи реалізації Концепції:

- I. Експериментальний етап (2010-2013 роки).
- II. Етап поступового укорінення медіаосвіти та стандартизації вимог (2014-2016 роки)
- III. Етап подальшого розвитку медіаосвіти та завершення її впровадження (2017-2020 роки).

Упровадження медіаосвіти в більшій мірі залежатиме від учителів-ентузіастів, регіональних ініціатив та керівництва кожної окремої школи.

На регіональному рівні дослідно-експериментальна робота буде здійснюватися протягом 2013-2018 років КВНЗ «Харківська академія неперервної освіти» на базі експериментальних навчальних закладів м. Харкова та Харківської області. Згідно з наказом Департаменту науки і освіти Харківської обласної державної адміністрації №700 від 22.11 .2013 « Про впровадження дослідно-експериментальної роботи в Харківській області на базі загальноосвітніх закладів і надання їм статусу експериментальних навчальних закладів регіонального рівня».

Отримала статус експериментального навчального закладу

регіонального рівня і наша Балаклійська загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів №2 Балаклійської районної ради Харківської області, яка працює над темою: «Впровадження вітчизняної моделі медіаосвіти в навчально-виховний процес в школі» (2013-2018 роки).

У збірнику запропоновано перший досвід та перші кроки впровадження елементів медіаосвіти в навчально-виховний процес школи, накопичений в ході участі у Всеукраїнському експерименті, учасником якого є наша школа з 2013 року.

Шлях здолає той, хто йде!

Творчої наснаги, шановні колеги!

З побажанням успіху

Олена Гребенчук

ДОСВІД УПРОВАДЖЕННЯ ЕЛЕМЕНТІВ МЕДІАОСВІТИ В НАВЧАЛЬНО – ВИХОВНИЙ ПРОЦЕС

**Медіаосвіта –це напрям про
сьогоднішній день, адже для всіх
гостро стоїть питання, як переживати
отриману інформацію.**

Л. А. Найдьонова

1.1. Актуальність медіаосвіти

Головним у своїй професії вважаю можливість допомоги учням, щопро закінчать школу, стати достатньо компетентними. Я розумію це як здатність особистості ефективно здійснювати свою діяльність або певну функцію в житті.

Мій досвід як учителя суспільних дисциплін – громадянської освіти, історії та правознавства – зумовили зосередити увагу на громадянській компетентності. Я вважаю її однією з головних. Громадянська компетентність пов'язана з багатьма найважливішими навичками людини в сучасному світі – критичним мисленням, толерантністю, розв'язанням конфліктів тощо. Неможливо ефективно взаємодіяти з суспільством чи державними установами без знань про загальнолюдські та національні цінності, про права та обов'язки людини і громадянина.

Сутність громадянської компетентності, на мій погляд, – бути головним фактором активної побудови умов свого життя.

Сьогодні спільним завданням школи, батьків, влади, громадськості є підготовка молодого покоління до компетентної та відповідальної громадянської участі.

Важливим компонентом громадянської компетентності кожної особистості є її історична складова, а саме: вміння не лише черпати нові знання із різноманітних історичних джерел, але дати їм свою критичну оцінку.

Сьогодні ми говоримо про навчання в час інформаційної доби. Сучасний світ швидко змінюється, змінюється інформація та методи навчання. Тому сьогодні важливо навчити учнів методів пізнання, застосовувати їх в ситуації, що змінюється.

Спілкуватися з учнем як з партнером, піднятися до рівня дитини — мета більшості освітніх інновацій, які впроваджуються останнім часом.

Важливість педагогічних інновацій для шкіл України зумовлена декількома аспектами: можливістю встановлення рівноправних партнерських відносин між учнем та вчителем, організації продуктивної співпраці, орієнтації навчання на результат і здобуття учнями важливих компетентностей, можливістю практичної реалізації і технологічного суб'єктивного і особистісно-зорієнтованого підходів до організації педагогічного процесу.

Надати учням розширену систему знань та практичних умінь стосовно орієнтування візуальних інформаційних потоків сьогодення; пошуку, засвоєння, застосування необхідної інформації, зокрема; адекватного сприймання, критичного осмислення візуальних медіа текстів; звільнення від непотрібної медіа візуальної інформації; а також творчого інтерпретування різноформатної візуальної медіапродукції — завдання сучасної освіти та суспільства.

1.2. Метою медіаосвіти є формування медіакультури особистості в середовищі значущих для неї спільнот (малих груп, родин, навчальних і виробничих колективів, місцевих громад тощо).

Головні завдання медіаосвіти полягають у **сприянні формування:**

- **медіа імунітету** особистості, який робить її здатною протистояти агресивному медіа середовищу, забезпечує психологічне благополуччя при споживанні медіа продукції, що передбачає медіаобізнаність, уміння обирати потрібну інформацію, оминати інформаційне «сміття», захищатися від потенційно шкідливої інформації з урахуванням прямих і прихованих впливів;

- **рефлексії і критичного мислення** як механізмів медіа грамотності, які забезпечують свідоме споживання медіа продукції на основі ефективного орієнтування в медіа - просторі та осмислення власних медіа - потреб, адекватного та різнобічного оцінювання змісту і форм інформації, її повноцінного і критичного тлумачення з урахуванням особливостей сприймання мови різних медіа;

- **здатності до медіа-творчості** для комплексного і здорового самовираження особистості та реалізації її життєвих завдань,

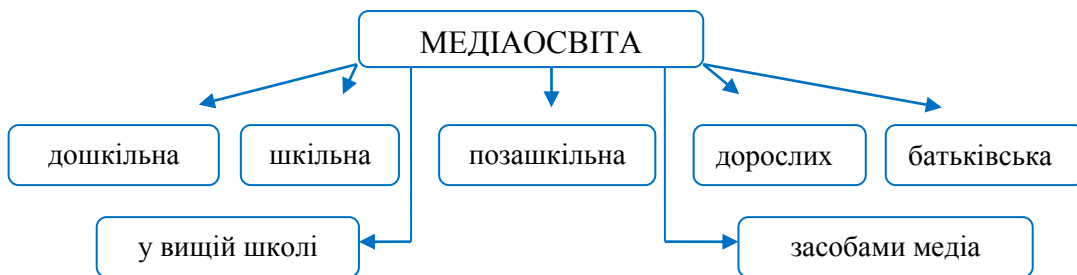
покращення якості між особовою комунікації і приязності соціального середовища, мережі стосунків і якості життя в значущих для особистості спільнотах;

- **спеціалізованих аспектів медіа культури** :візуальної медіа культури (сприймання кіно, телебачення), музичної медіакультури, розвинених естетичних смаків щодо форм мистецтва, опосередкованих мас-медіа та сучасних напрямів медіа- арту тощо.

1.3 Основні принципи медіаосвіти:

- особистістний підхід** (актуальні медіа потреби споживача);
- перманентне оновлення змісту** (оновлення змісту медіаосвіти баланс між актуальною сьогоденністю та історичними надбаннями);
- **орієнтація на розвиток інформаційно-комунікативних технологій**;
- пошанування національних традицій**;
- **громадянська спрямованість**;
- продуктивна мотивація**;
- естетична наснаженість**;
- пріоритет морально-етичних цінностей**.

Форми медіаосвіти :

1.4. Медіа та масова комунікація

Комунікація (від лат. communication – повідомлення, передавання) - це процес передавання інформації від однієї людини до іншої або між групами людей по різних каналах і за допомогою різних комунікативних засобів. Крім того, у процесі комунікації люди обмінюються досвідом, цінностями, навичками, досягненнями.

Масову комунікацію розглядають як систему відносин між основними факторами: комунікатором, висловлюванням, засобом комунікації(медіа) та реципієнтом, які перебувають між собою у відносинах взаємного впливу.

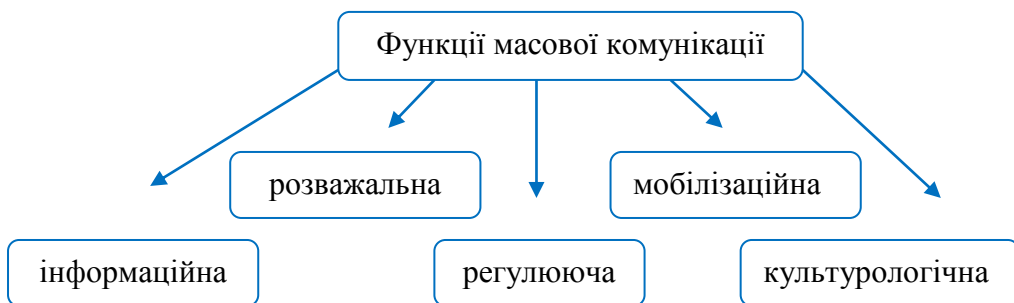
Комунікація –одна з необхідних умов організації суспільства . В умовах комунікації виявляються особистісні потреби індивідів, відбувається формування й розвиток особистості, її духовного світу, свідомості й самосвідомості.

У 1948 році американський соціолог, засновник теорії пропаганди Г. Лассвелл, виділив три основні **функції** масової комунікації:

1. огляд навколишнього світу (інформаційна);
2. кореляцію зі соціальними структурами суспільства, що можна тлумачити як вплив на суспільство і його пізнання через зворотній зв'язок;
3. передання культурної спадщини, що можна розуміти як пізнавально-культурологічну функцію, функцію спадкоємності культур.

У 1960 році американський дослідник К. Райт виявив ще одну функцію масової комунікації - **розважальну**

На початку 1980-х років фахівець з масової комунікації Амстердамського університету Мак- Квейл назвав ще одну функцію масової комунікації- мобілізаційну(специфічні завдання, які виконує масова комунікація під час різних компаній: політичних релігійних).

Інформаційна функція полягає в наданні масовому читачеві, слухачеві й глядачеві актуальної інформації про різноманітні сфери діяльності. Одержуючи значний обсяг інформації, люди розширюють власний творчий потенціал.

Інформовані люди звичайно мотивованіші . Соціалізація особистості зазвичай відбувається завдяки тому, що медіа пропагують певні соціальні норми поведінки, етнічні та естетичні принципи, стиль поведінки та норми спілкування. Медіа допомагають знайомитись з новинками культури та мистецтва, що сприяє інтеграції суспільства, вибудовує форми взаєморозуміння та толерантності

Масова комунікація – це процес збирання, оброблення та розповсюдження соціальної інформації за допомогою технічних засобів (преси, радіо, телебачення, Інтернет, відео, кіно тощо).

Виробництво медіа-продукції в широкому розумінні передбачає створення/виготовлення медіа інформації та медіа мистецтва.

Наприклад, медіа текст – це повідомлення, стаття в газеті, новини на телебаченні, кінострічка . Тобто будь-яка інформація, створена чи об'єктивно наявна, але опосередкована в ході виробництва чи трансляції засобами масової комунікації, становить медіа продукцію у вигляді різноманітних за формою медіа текстів . Робочий матеріал медіа- новини. Нові відомості, вісті про найважливіші події в країні і у світі.

1.5. Коротко про історію медіаосвіти

У 1920-х роках в СРСР поряд із розвитком медіаосвіти на матеріалі кінематографу, радіо, преси, грамзапису широке розповсюдження отримала і медіаосвіта на матеріалі фотографії. Тоді термін медіаосвіта не застосовувався, він отримав розповсюдження лише в 1980-х роках, у цей період у центрі уваги багатьох радянських педагогів було питання про впровадження фотографії в навчальний процес.

Сьогодні продуктивне використання фотографії в навчальному процесі потребує характеристики її дидактичних можливостей в сучасних умовах освіти. Це повертає нас до джерел зародження медіаосвіти на матеріалі фотографії.

Перший фотоконкурс у СРСР був проведений ще в 1926 році за ініціативою Асоціації фоторепортерів. Розповсюдився «огляд

фотографії» в стіннівці, тобто фотографія і преса інтегрувалися в школах. На виробництві, в хатах-читальнях. Новою формою подачі матеріалу стало створення печатних текстів, ілюстрованих фотографіями. Вивчення історії фотолюбительського руху в СРСР у 1920-і роки дозволяє нам говорити про розвиток медіаосвіти на матеріалі фотографії. Педагоги-ідеологи (А.В. Луначарський, Н.К. Крупська) підкреслювали навчальні та виховні можливості фотографії. Тобто в 1920-х роках медіаосвіта та фотолюбительський рух у СРСР вирішували проблему наочності. В цей час з'явилася нова професія – фоторепортер та жанр в журналістиці, а в школах – фотогуртки, фотостудії.

Педагогічна система СРСР впроваджувала медіаосвіту на матеріалі фотографії, а інновацією 1920-х років стало використання фотознімків у стіннінках.

У багатьох країнах світу вже спочатку 50-х років XX століття надавалася велика увага розвитку медіа грамотності, щоб підготувати нове покоління до життя в сучасних інформаційних умовах, розроблена термінологія медіа, сформульовано поняття «медіаосвіта».

Ключові аспекти і концепції медіаосвіти були обґрунтовані в роботах К. Безелгета, Е. Харта, Дж. Баукера.

Починаючи з 1960-х років, у провідних країнах Європи (Великобританія, Франція, Німеччина) в педагогічній науці сформувався специфічний у педагогіці напрямок – медіаосвіта, покликаний допомогти учням та студентам адаптуватися в світі медіа культури, засвоїти мову засобів масової інформації, вміти аналізувати медіа тексти тощо.

У різні роки проблемі медіаосвіти були присвячені дослідження Л. Баженової, О. Баранова, О. Бондаренко, І. Вайсфельда, Л. Зазнобіної, І. Льовшиної, Ю. Лотмана, С. Пензіна, Т. Полічко, А. Спичкина, Ю. Усова, О. Федорова, А. Шарікова та інших медіа педагогів Росії.

У першій половині 1980-х років був широко відомий в історії медіаосвіти «Тушенський експеримент», в межах якого ставилися завдання знайомства учнів з теорією кіно, аналізу фільму як твору мистецтва, формування навичок кіно сприймання і вдосконалення сприйняття інших видів мистецтва, в тому числі літератури.

У 1990-і роки висунули трьох українських теоретиків комунікацій, медіа та медіаосвіти: медійні теорії аналізував і розробляв Г.Г. Почепцов, теоретичні підходи розвитку медіаосвіти на матеріалі преси розробляла Г.В. Онкович, та захисну запобіжну теорію медіаосвіти – Б.В. Потятинник.

У першому десятиріччі XXI століття заявив про себе В.Ф. Іванов (монографія «Медіа: ключі до розуміння», 2004 рік).

У XXI столітті завідувач лабораторії психології масової комунікації та медіаосвіти Інституту соціальної та політичної психології Академії педагогічних наук України Л.А. Найдьонова розробила модель медіа культури.

Наслідуючи британського вченого Л. Мастермана, українські вчені в останні роки тісно пов'язують медіаосвіту з розвитком критичного мислення. Н.А. Шубенко обґрунтувала модель формування медіа культури майбутнього вчителя музики.

На сьогодні в медіа освітньому процесі в Україні можна виділити кілька наукових груп:

- розвиток синтезу медіаосвіти в журналістиці (керівник В.Ф. Іванов);
- розвиток медійної екології, захист аудиторії від шкідливих недійсних впливів;
- розвиток медіа дидактики (Г.В. Онкович);
- розвиток соціокультурної моделі медіаосвіти (Л.А. Найдьонова).

У 1960-1980 роках українські педагоги знаходились у фарваторії загальних тенденцій радянського періода, організовували кінокружки, кінофакультативи, які орієнтувалися на розвиток естетичного сприйняття і запиту аудиторії.

У 1969 році в Києві буда створена Рада з кіноосвіти під керівництвом Г.К. Полікарпової, розроблений курс по кіноосвіті школярів.

Масова медіаосвіта розвивалася також в інтегрованому варіанті – в межах обов'язкових дисциплін: література, історія, українська, російська та іноземна мови. В школах створювалися газети і, зрозуміло, що під ідеологічним контролем.

У 1989 році Рада з кіноосвіти була трансформована в Асоціацію діячів кіноосвіти України. В 1991-1998 роках Г.К. Полікарпова організувала навчання українських педагогів за основною спеціальністю (друга вища освіта) – «Кінознавець. Викладач основ кіномистецтва».

З 1998 року Асоціацію кіноосвіти очолює професор Київського національного університету театра, кіно та телебачення О.С. Мусієнко.

Нова сторінка в практичному впровадженні медіаосвіти почалася з 1999 року, коли у Львівському національному університеті було створено Інститут екології масової інформації під керівництвом Б.В. Потятиника, який взяв курс на розробку нових підходів у галузі медіаосвіти та медіа педагогіки.

У 2005 році була створена лабораторія психології масової комунікації з медіаосвіти в Київському інституті соціальної і політичної психології НАПН України, яку очолила Л.А. Найдьонова.

У 2007 році в Харківському національному університеті ім. В.Н. Каразіна була відкрита нова кафедра недейних комунікацій. З її ініціативи відкрилась одноіменна експериментальна програма навчання магістрів. У Києві, Львові, Харкові та інших містах почали читатися медіа освітні курси. В 2010 році Національна академія педагогічних наук затвердила концепцію розвитку медіаосвіти. Всеукраїнський експеримент розпочався.

Сьогодні перед українськими педагогами стоять завдання розробки методичних рекомендацій по основам медіа грамотності для різних вікових груп, відбору і оформленню роздаткового матеріалу до медіа освітніх занять: ілюстрацій, шаблонів, дисків з фільмами і телепрограмами, фотографій, схем, таблиць, презентацій тощо; підготовки ігрових завдань, рекомендацій по роботі з батьками, авторських адаптованих навчальних програм для початкової, середньої та старшої школи, зокрема, інтегрованих, створення он-лайн ресурсів по просуванню медіа освітнього експерименту серед навчальних і позашкільних закладів. Українські вчені активно вивчають іноземний досвід.

Слід зазначити, що практичне впровадження медіаосвіти в Україні на сьогодні значно випереджає російський рівень.

Чи можливо сьогодні уявити собі учня школи без мобільного телефону, школу без комп'ютера чи Інтернету? Все це стало невід'ємною частиною нашого повсякденного життя.

Тому оптимальне використання всіх досягнень інформаційного суспільства є першочерговою задачею. І без освіти не впоратися.

У багатьох демократичних країнах медіаосвіта стала обов'язковим предметом у школах, спеціальні курси на цю тему викладаються в університетах і коледжах, а для дорослих існують програми медіа грамотності протягом життя.

У 2010 році в Україні відкрито ресурс «Медіаграмотність» ([http:// osvita. mediasapiens.kiev.ua](http://osvita.mediasapiens.kiev.ua)). ВУ Росії виходить журнал «Медиа-образование», з архівом номерів з 2005 року можна ознайомитися на ресурсі <http://www.ifap.ru/projects/mediamag.htm>

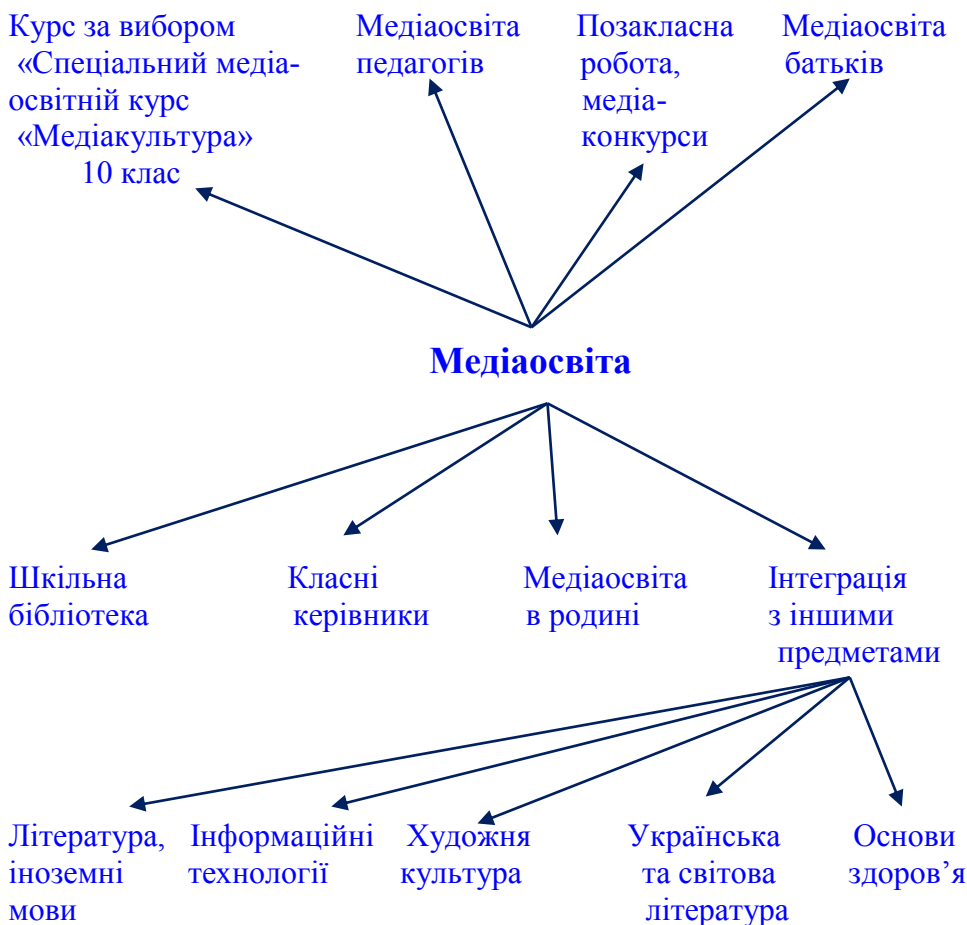
1.6. Де і як застосувати елементи медіаосвіти на уроках та у виховному процесі?

Медіаграмотність сьогодні необхідна. Які перспективи має медіаосвіта в українських школах? Питання медіаосвіти зараз актуальне. В ідеалі це може бути окремий предмет, до того ж елементи медіа грамотності мають бути включені в різні шкільні предмети.

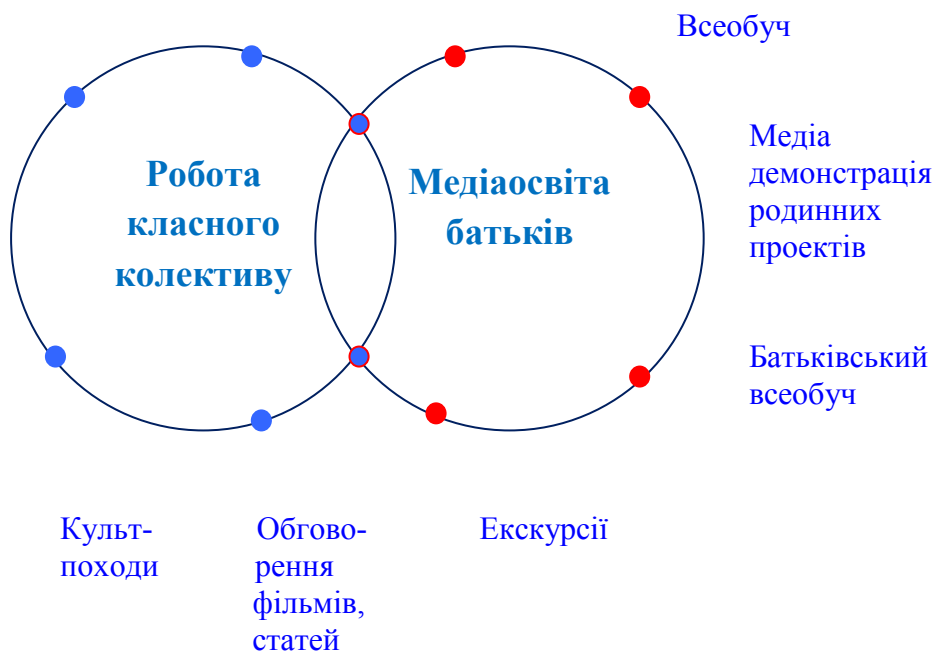
Головне – навчити учнів аналізувати за різними критеріями, а також розрізняти якісну та неякісну інформацію.

Найефективнішим напрямком є інтеграція медіа грамотності в інші предмети: уроки інформатики і комп'ютерна грамотність, уроки літератури із залученням кіномистецтв? Мета «включень» із медіа грамотності – навчити дітей аналізувати, розвивати в них критичне мислення, вчити формулювати власну думку, висловлювати її, а також краще розуміти типи медіа, які вони застосовують щодня.

Медіаосвіта в навчально – виховній роботі школи

Робота класного керівника

1.7. Інтеграція елементів медіаосвіти в шкільні предмети є актуальною проблемою української освіти. Медіаосвіта тісно пов'язана не тільки з педагогікою і художнім вихованням, але і з такими галузями гуманітарного знання, як мистецтвознавство, культурологія, історія, психологія тощо. Медіаосвіта розширює спектр методів і форм проведення занять з учнями. Комплексне вивчення преси, кінематографа, телебачення, відео, Інтернету, віртуального світу комп'ютера (який синтезує риси практично всіх традиційних засобів масової комунікації) допомагає виправити недоліки традиційного художнього навчання як однобічне і ізольоване одне від іншого, літературу, музику, живопис.

Медіаосвіта передбачає **методику** навчання на проблемних евристичних, ігрових та інших формах навчання, які розвивають його індивідуальність, самостійність мислення, творчу діяльність, сприйняття, інтерпретацію та аналіз структури медіатексту, засвоєння знань про медіа культуру. Кожен педагог індивідуальний і від його життєвих позицій залежить кінцева мета медіаосвіти.

Важливе місце в медіаосвіті займає громадянська освіта, мета якої – розвиток активної громадянської позиції, в результаті критичного аналізу медіа текстів на практиці.

За допомогою медіаосвіти дітей навчають толерантності та поваги до інших людей. На прикладах різних ситуацій із книг, мультфільмів, пісень можна обговорити проблему конфліктів (толерантності), а за допомогою творчості (малюнків) побачити почуття дітей. Медіаосвіту активно використовують для створення творчих проєктів, а саме: розвиток інформаційних навичок (здатність шукати і обробляти інформацію). Для цього діти виконують творчий проєкт на актуальну тему. Читають, дивляться відеоролики і фотографії, шукають в Інтернеті інформацію. Якщо сам проєкт не створено на комп'ютері, а зроблено своїми руками, то він фотографується і оформлюється у вигляді презентації.

Приклади завдань із медіаграмотності: підготуватися до уявного інтерв'ю із відомим письменником чи героєм книжки, переглянути фрагменти книжки різних років, обговорити фрагменти екранізації. Головне – ініціювати активне мислення, уникати пасивного споживання. При цьому медіаосвіта застосовує лекційні та

практичні заняття, залучає учнів до процесу створення творів медіа культури. Вона занурює аудиторію до внутрішньої лабораторії основних медіа професій. Можна розглянути соціальну рекламу на прикладі анімаційного кіно і поговорити про стереотипи, вчитися, що є гарно, а що погано, і це буде і художнім вихованням, і естетичним. Або придумати казку, яка ще не була екранізована, написати сценарій, а потім зробити малюнки до цієї казки. Вивчити родинну медіа культуру за допомогою анкетування. Створити відео чи фільм, робота з медіа документом, зробити газету, обговорити медіатекст, застосовувати і традиційна роботу з фільмом - рецензування, оповіді про режисерів, акторів, фільмах, написання творів.

Медіаосвіта знаходить сьогодні все більшу кількість своїх прихильників, поступово впроваджується в загальноосвітню систему України. Існують різні теорії медіаосвіти, але для України базовими є культурологічна та естетична теорія.

З розвитком мас-медіа (кінематограф, телебачення, Інтернет, телефони з мультимедійними можливостями тощо) все актуальніше стає для людини проблема взаємодії з ними, їх вплив на неї. Безумовно, що сама найнезахищеніша категорія – це діти. Саме тому впровадження медіаосвіти актуальне та необхідне.

ДОДАТКИ А

УРОК З ВСЕСВІТНЬОЇ ІСТОРІЇ 11 КЛАС

Тема: Назустріч пам'яті

Цілі та очікування уроку:

- підготувати учнів до перегляду фільму;
- поглибити уявлення про різноманітні історичні джерела та особливості їх використання; ознайомити учнів з ідеєю авторського документального кіно;
- підвести учнів до сприйняття історії через її особистісний (біографічний) вимір та сприйняття оповідей про життєвий шлях «звичайних людей в історичному контексті»;
- подивитися фільм разом із учнями та обговорити досягненнями його.

Тип уроку: вступний до роботи з візуальними джерелами

Ключові слова та поняття: історія особистості, усна історія, документальне авторське кіно як історичне джерело, Голокост, II Світова війна.

Методичні прийоми та техніки: мозковий штурм, збирання думок, робота в парах, робота в групах, вправа «Ім'я», незакінчене речення.

Час: 90 хвилин

- 45хв. заняття перед переглядом фільму
- 5хв. бесіда безпосередньо перед переглядом фільму
- 25хв. перегляд фільму
- 15хв. обговорення після перегляду фільму

Хід уроку

Частина I (45 хвилин)

1.(8-10 хв.)

Проведіть обговорення за запитаннями, збираючи думки в аудиторії.

- Що таке історична пам'ять? Хто є її носієм?
- Як співвідносяться історія народу, зокрема офіційна та індивідуальна історія?
- На які джерела спирається історія народу?
- А особиста історія?

- Що таке усна історія? Чому важливо збирати свідчення, зокрема аудіо-та відеозаписи?
- Чому і як можна навчатися, використовуючи особисту, індивідуальну історію?
- Чи бачили ви історичні фільми? Чи кожен фільм на історичну тематику є історичним? Яка відмінність між ігровими та документальними історичними фільмами?

2. (10-12 хв.)

Фрагмент №1 (1:02) Від початку кадрів на вокзалі до слів « Це важко перенести. Це біль пам'яті»

Проводимо обговорення:

- Що показано в перших кадрах фільму?
- Хто ці люди, які говорять поза кадром?
- Звідки вони?
- Про що вони говорять?
- Чи чули ви, як старші люди взагалі згадують минуле?
- Навіщо вони це роблять?

Фрагмент №2 (кадри, де люди по складах вимовляють свої імена) (1:38)

Вправа «Ім'я»

Учні на аркуші паперу чітко, великими літерами пишуть власне ім'я. Кожен прочитає своє ім'я вголос.

Учитель: Що означає для кожного його ім'я?

Викресліть будь-яку літеру в імені чи в прізвищі . Прочитайте його про себе.

Міні-обговорення:

- Які відчуття виникли?
- Чи погодилися б ви, як би до вас зверталися саме так?
- Як ви вважаєте, чому автор вставив у фільм епізод, де люди по складах і буквах повторюють своє ім'я?
- Що для вас означає словосполучення «особиста історія»?

3.(10-12хв)

Учитель: Що вам відомо про долю мирного населення в роки Другої Світової війни. В текстах з чинних шкільних підручників історії в парах порівняти уривки, використовуючи запитання:

- Що є головним повідомленням (темою) в текстах?
- Чи є інформація послідовною чи вичерпною?
- Наскільки інформація є відстороненою чи персоніфікованою?
- Що можуть відчувати учасники, очевидці окупації, які читають тексти підручника? Що б ви запропонували додати у підручник?
- А як ви думаєте, що хотіли б додати очевидці?

Збір думок по колу (2 останніх запитання особливо важливі)

Фрагмент №2 (спогади про початок війни).

Зібрати враження під час загальної бесіди:

- Про що йдеться в усіх фрагментах інтерв'ю?
- Якою була реакція героїв фільму на подію?
- Якими словами вони передають свої враження?
- Чим, якими образами, що зустрічаються у спогадах, посилюється враження від розповіді?
- Що відомо вам про початок війни у нашому краї?
- Звідки ви про це дізналися?
- Як ці спогади відрізняються від розповіді підручника чи офіційних джерел?
- Яким чином персональні спогади допомагають вивчати історію?

4. (10-12 хв.)

Учитель: Ви будете дивитися фільм.

На дошці написати назву, час створення, імена продюсерів та режисера, коротко розповісти історію проекту, та повідомити учням мету 2-го уроку та його особливості. Дати базову інформацію про авторське кіно.

Частина II

- 25хв перегляду фільму
- 10-15хв. обговорення
- 10хв перед початком перегляду фільму дати учням завдання

Завдання

1. Визначити тему та сюжет фільму

2. Визначити ключові слова, що передали б зміст фільму, його тему, головні думки, які він викликає (учні записують відповіді під час перегляду фільму).

Після перегляду фільму зробити невелику паузу (1-3хв) для зняття емоційної напруги.

Провести обговорення, уникаючи оцінок «сподобалося-не сподобалося».

Учитель робить наголос на співвідності теми «Історія, яка говорить зі мною» зі змістом фільму та обговоренням на уроці.

- Як ви можете пояснити поняття «Голокост» після перегляду фільму?
- Які асоціації виникли у вас з певними образами автора (цибулина на вікні, з якої з'являються зелені пагони, крига на річці, поїзд і швидкоплинні пейзажі за його вікном, старі вікна і стіни тощо)

Рефлексія. Повернення до очікувань.

Незакінчене речення «Для мене важливим сьогодні було...»

Самооцінювання. Оцінювання.

Домашнє завдання. Написати твір-есе «Мої враження від фільму та уроку» (назву твору придумати самостійно)

ФОРМУВАННЯ МЕДІАКУЛЬТУРИ ШКОЛЯРІВ ШЛЯХОМ ВИКОРИСТАННЯ ВІЗУАЛЬНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ДОКУМЕНТАЛЬНИХ ФІЛЬМІВ НА УРОКАХ ІСТОРІЇ

Наприкінці ХХ століття перегляд концепцій історичної освіти полягає в тому, що вивчення історії не повинно зводитися до накопичення фактографії та «остаточних» інтерпретацій, а має допомогти учням особисто осмислювати суспільну дійсність через залучення до історичного пошуку, до викриття для себе історію людства. Вчителі мають надавати різнобічну інформацію, спонукати до роздумів й обговорення, особливу увагу приділяючи складним і суперечливим моментам.

Зрозуміло, чого багато що в історичних курсах є дискусійним, складним, суперечливим і дражливим. Тому важливо не спростувати подачу матеріалу і не ставити під сумнів доцільність таких тем.

Але, завдяки розгляду таких питань учні усвідомлюють одну з головних особливостей історії-одні й ті самі події можуть тлумачитися по-різному. Також учні навчаються критично мислити, аналізувати, робити власні висновки, більш відповідально ставитися до подій свого життя. Це і є навчання історією.

Метою даного уроку є виховання толерантності та поваги до прав людини, критичного та свідомого ставлення до складних аспектів суспільного життя, поваги до історії свого та інших народів; формування особистісного ставлення до історії, розуміння загальнолюдських цінностей.

Тема для обговорення містить поняття та категорії, що є спільними для різних навчальних дисциплін: історії, суспільствознавства, правознавства, етики, філософії, літератури. Урок допоможе учням осмислити такі категорії як історична пам'ять, моральна відповідальність, свобода, дискримінація, людяність та інше.

Специфіка – урок структурований не за хронологією Голокосту, а охоплює важливе коло ціннісних категорій й понять.

Урок побудований у тій повноті та послідовності, яка визначалася особливостями аудиторії та метою уроку.

Обрана мінімальна модель-один урок передмова, 2-й- перегляд фрагментів фільму та обговорення. Всі навчальні плани та дискусії чи

то безпосередньо, чи то опосередковано звертаються до історичного контексту – історії Голокосту в Україні.

Фільм «Назви своє ім'я» режисера Сергія Буковського – повнометражна документальна стрічка. Знятий в авторській художній манері, поєднує сувору документалістику, інтерв'ю, жанрово-пейзажні сцени, авторський коментар за кадром.

На екрані діти бачать реальне обличчя, справжній голос, і образна система фільму допомагає не загубитись у морі інформації, цифр, фактів, що травмують, а й повернутися до реального життя в його дійсній та історичній перспективі.

Навчання продовжується і після перегляду фільму як праця душі кожного з нас.

Навчальний ефект авторського фільму і обговорення в учнівській аудиторії полягає перш за все в тому, що відбуватиметься в душі підлітків після перегляду фільму та висловлення ставлення думки до побаченого.

Особливо важливою є емоційна та мотиваційна підготовка учнів до спільного перегляду фільму С. Буковського «Назви своє ім'я» в другій частині уроку та подальшої роботи над його тематикою та образами.

Існуюча практика викладання історії спирається, в основному, на роботу з текстами підручників, а також на текстові офіційні й мемуарні джерела. Оскільки фільм, що за жанром є водночас документальним і авторським, вперше пропонується як навчальний матеріал, до роботи з ним варто нагадати учням особливості різних видів історичних джерел.

Окремо слід наголосити на введенні в обіг історичної науки ХХ століття усної історії та **візуальних матеріалів, включаючи документальне кіно, відео-інтерв'ю тощо.**

Урок передбачає практичну роботу учнів із цими джерелами. Учні, дивлячись фільм, отримують значний обсяг нової інформації, причому не лише з тематики Другої світової війни та Голокосту, а й про особливості етнічної історії, взаємовпливу і збагачення культур народів, які живуть поруч, про нові засоби збереження індивідуальної й колективної пам'яті.

**Інтегрований урок з спецкурсу
«Православна культура Слобожанщини» та
музичного мистецтва
6 клас.**

Урок в школі з російською мовою навчання.

Вчитель історії та православної культури Слобожанщини:
Гребенчук О.С.

Вчитель музичного мистецтва: Василик Т.О.

Тема: Православная музыка. Литературное музыкальное творчество митрополита Харьковского и Богодуховского Никодима

Ожидания. После этого урока ученик (-ца) сможет:

- знать особенности духовной музыки;
- характеризовать влияние православной музыки на духовное развитие человека;
- познакомиться с творчеством Д.Бортнянского и Владыки Никодима;
- давать характеристику деятельности Владыки Никодима, называть его произведения;
- развивать свои вокально – хоровые навыки;
- испытать эстетическое наслаждение от соприкосновения к духовным традициям православной культуры Слобожанщины;
- иметь желание слушать песни на стихи Владыки Никодима.

Тип урока: урок новых знаний

Эпиграф на доске:

”Отче наш”, – почув у перше з подивом з материнських вуст, а чи з бабусиних, ця молитва тиха є Господньою, і тече до серця, наче музика...

Сергій Рачинець

Оборудование: телевизор, DVD, магнитофон, диски CD, слайд-шоу №1 из мультимедийного учебника «Новая школа» по художественной культуре (часть 1) 10 класс, Ровно, 2010 г., репродукции портретов архиепископа митрополита Харьковского и Богодуховского Никодима, композиторов А.Веделя, Д. Бортнянского, М. Березовского, репродукции икон Божей Матери «Озерянская», Божей Матери «Песчанская», Божей Матери «Охтырская», сборник

стихов митрополита Никодима «Подих сердца до Творця» (Харків: «Майдан», 2004); стихи, музыка на стихи Владыки Никодима; рисунки детей с изображением ангелочков и церковного хора, репродукции фестивалей духовной музыки, сообщения и рефераты на данную тему.

Интеграция: с уроками музыки, литературы, истории, художественной культуры.

Ключевые слова: православная музыка, духовная музыка, богослужбное пение, ангелоподобное пение, а капелла, херувим.

Структура и ход урока

I Организационный момент

Музыкальное приветствие

II Сообщение темы и целей урока

Учитель истории: Ребята! Тема нашего урока «Православная музыка. Литературное музыкальное творчество митрополита Харьковского и Богодуховского Никодима».

Учитель музыки и истории: Знакомят учащихся с ожиданиями урока.

Учитель истории: Как вы думаете, почему православная культура Слобожанщины и урок музыки объединены в один урок?

(Дети указывают на совпадение темы 2-х разных предметов)

Детям раздаются листы самооценивание и объяснение как с ними работать.

III Мотивация

Показ слайд-шоу №1 с изображением Преображенского собора в Изюме, Свято-Преображенского собора в Изюме, Покровского собора в Харькове (возможна презентация).

Учитель истории: Ребята, может кто-то узнал слайды или бывал с родителями в этих соборах? (Учитель называет их названия). Они являются святынями Слобожанщины. В этих храмах находятся главные святыни Харьковщины, чудотворные иконы – икона Божей Матери «Озерянская» и икона Божей Матери «Песчанская», икона Божей Матери «Охтырская» (указывает на репродукции икон) Иконы конца XVII столетия. С их историей вы познакомились на предыдущем уроке.

(Звон колоколов)

IV Изучение нового материала

Учитель истории: Есть в искусстве темы, которые с древних времён и до наших дней волнуют писателей и поэтов, живописцев и скульпторов,

архитекторов и музыкантов. Это величественные храмы и одухотворённые иконы.

Задание. Рассмотрите пожалуйста, святыни Слобожанщины – репродукции икон Божей Матери «Озерянской» и Божей Матери «Песчанской», икона Божей Матери «Ахтырская».

- Представьте, что вы - композиторы. Какой музыкой «звучит» в вашем воображении Святое изображение Божей Матери? (Дети отвечают: покой, печаль, тоска, грусть, ласка к ребёнку)

Учитель истории: На основе религиозных текстов, а часто и под впечатлением от жизни святых рождалась народная духовная музыка.

Вспомните, что такое духовная музыка?

- Духовная музыка – вокальные инструментальные сочинения на религиозные тексты и сюжеты.

Лучшие произведения духовной музыки в Украине связаны с именами выдающихся украинских композиторов – Артемия Веделя, Максима Березовского, Дмитрия Бортнянского.

Краткую историческую справку о Дмитрии Бортнянском подготовил.

(Ученик выступает с сообщением о композиторе)

- Д.Бортнянский – известный украинский музыкант, композитор, дирижёр. Его творчество связано с украинской хоровой традицией. Он создал 6 опер, около 100 хоровых произведений, литургические песни и многое другое. Его произведения наполнены интонациями народных песен, мелодиями многоголосного украинского пения и кобзарского искусства.

Рефераты и сообщения детей о композиторах А.Веделе, М.Березовском,

Д.Бортнянском, С.Дехтерева, П.Чеснокове, А.Гречаникове, Д.Аллеманове, С.Рахманинове)

Учитель музыки: В творчестве Д. Бортнянского огромное место занимает духовная музыка, особенно сочинения для хорового исполнения – а капелла (a capella)

Вспомните, что такое а капелла?

А капелла (a capella) – это хоровое пение без сопровождения.

Учитель истории: Методом «мозгового штурма» выясним, что такое «православная музыка» (ответы учащихся без комментариев записываем на доске)

Православная музыка – богослужебное пение.

(Звучит знаменный распев «Благослови, душе моя, Господи»)

Пение в церкви называли словом «петь», а пение в не церкви светских песен – словом «играть». По мнению святых отцов богослужебное пение – образ небесного ангельского пения. Оно должно быть исполнено с искренностью, во время пения мы не должны думать о мирском, а думать о Боге. Это пение возвышенное, сосредоточенное, радостное, просветлённое и торжественное.

Учитель музыки: Одним из лучших хоровых «полотен» композитора Дмитрия Бортнянского является «Херувимская».

(Выставляем икону с изображением Ангела. Обращаем внимание детей на их рисунки с изображением Ангелочков)

Херувим – ангел (греч. – вестник) – Божий посланец, посредник между Богом и людьми.

(Работа с термином, запись в тетради)

В давние времена музыку считали наследием ангелов. Не удивительно, что сочинение Д. Бортнянского приобрело такое «ангельское» название.

Существует много вариантов пения херувимских. Их создавали композиторы А.Ведель, М. Березовский, М.Глинка, П.Чайковский.

Сейчас мы с вами прослушаем духовное сочинение «Херувимская».

Задание. Опишите характер музыки. Почему она приобрела название «Херувимская»?

(Прослушивание видеофрагмента «Херувимская» Д.Бортнянского, диск №2)

(Ответы детей: церковная, печальная, грустная, спокойная и т. д.)

V Распевка. Вокально – слуховой настрой, вокальная гимнастика.

Учитель музыки: Наступило время сделать гимнастику для голоса, а чтобы это была и физкульт. минутка давайте это сделаем стоя.

Вокальное упражнение.

- Упражнение – умение экономить дыхание (Надувание шарика)
Надуваем шарик в среднем темпе, сдуваем медленно, струйно- (2р).

- Греем руки на морозе (8р.)

- Упражнение на отработку кантиленного пения (показать)

Ми-и-и-и-я-я-я

Ми-и-и-и-я-я-я-ми (1раз легато, 2-й раз стаккато)

VI Хоровое пение

Учитель истории: (С доски зачитывает эпиграф слова Сергея Рачинеца «Отче наш»).

Святыми апостолами было определено петь молитву «Отче наш» 3 раза «едиными устами, единым сердцем». Давайте и мы все встанем, и торжественно исполним «Отче наш».

(Исполнение учащимися Молитвы «Отче наш» а capella)

Учитель истории: Как вы считаете, а в наши дни современные композиторы сочиняют духовную музыку? (да)

Святые отцы рассматривали жизнь человека как пение Богу. Именно так можно сказать об архиепископе митрополите Харьковском и Богодуховском Никодиме.

Задание: ученики в группах работают с биографией Владыки Никодима – найти пять фактов из биографии, которые вас особенно удивили.

(Указать на репродукцию портрета)

Ученики читают стихи Владыки Никодима, подготовленные заранее(выбор по желанию).

Учитель: Владыка Никодим воспевае Бога, Святых. Его творчество известно в Харькове и за его пределами, на слова его стихов композиторами написано много песен, записаны диски.

(Опережающим д/з было найти стихи и песни Владыки)

Учитель истории: Прослушаем несколько отрывков песен на стихи Никодима.

Задание: Что волнует автора? Какие чувства вызвала у вас эта музыка? Что важного для тебя в этих произведениях? О каких моральных ценностях идёт речь в этих произведениях?

Учитель истории: Ярким явлением культуры с конца XX-начала XXI столетия стали многочисленные фестивали церковного пения и духовной музыки во многих городах Украины. Духовная музыка влияет на современную музыку.

- А какую современную песню на духовную тематику вы знаете? (Дети исполняют «Молитву» полтавского композитора Н.Май)

Указать на репродукцию фестиваля духовной музыки.

VII Рефлексия. Возвращение к ожиданиям

- Ребята! С чьим творчеством мы сегодня познакомились?

- Чем православная духовная музыка отличается от современной?

Ответы: Многоголосье с исполнительным приёмом а капелла; содержание текста; образ ангельского пения.

- А что объединяет духовную музыку и современную? Что общего?

(Используется приём а капелла, медленный темп, сохраняются традиции богослужебного пения, интонации, мольбы, просьбы, название, смысл остаётся прежним – обращение к святыни).

- Завершим наш урок методом «Незаконченного предложения»
«Сегодняшний урок вызвал у меня чувство (-а)…»

(Эмпатия – звон колоколов 10 секунд)

VIII Оценивание. Дети сдают листы самооценивания

Д/З Разучить стихи и найти музыку – произведения архиепископа митрополита Харьковского и Богодуховского Никодима.

Приложение 1

В завершении нашего урока предлагаем вам фрагмент выступления победителя конкурса «Україна має таланти» 2010г. Никиты Киселёва (13 лет)

Он исполняет на профессиональной сцене «Молитву»

Приложение 2

Лист самооценивания

_____ а _____	_____ б _____	_____ в _____
---------------	---------------	---------------

а – оценка себе за работу на уроке

б – оценка классу

в – оценка уроку

Материалы к уроку прилагаются (смотри диск)

Додаток Б

ВИХОВНА РОБОТА

1 місце Всеукраїнського конкурсу «Діти та медіа в родині» у номінації: Фотоконкурс/фотосерія «Діти та медіа»

Всеукраїнський конкурс «Діти та медіа в родині»
 Номінація: Фотоконкурс/фотосерія «Діти та медіа»
 Назва твору: **«Папа, мама, я - фото сім'я!» (або «Хобі на всю родину»)**

«Цей експонат не давав мені спокою!!!»

«Хобі моєї матусі»

«Конкурс: найкращий фотограф в родині!»

«Звичайно ж я! Вони жуків,
а я їх сфотографую!»

Відкритий медіа-конкурс для дітей та молоді «Фотостарт-5: Я живу!»

Номинація : Добрага
Жанр : Портрет
Назва : « Очі бабусі »
Автор : Назарова Поліна

Номинація : Барви
Жанр : Фотолювання
Назва : « Зелений віт був »
Автор : Назарова Поліна

Номинація : Добрага
Жанр : Фотолювання
Назва : « Шпаківня »
Автор : Яковенко Марк

Номинація : Барви
Жанр : Портрет
Назва : «Який чудовий світ!»
Автор : Бабіна Анна

Номинація : Барви
Жанр : Портрет
Назва : «Світ веселого розмаїєм»
Автор : Бабіна Анна

Номинація : Барви
Жанр : Портрет
Назва : «Корольові і ти!»
Автор : Бабіна Анна

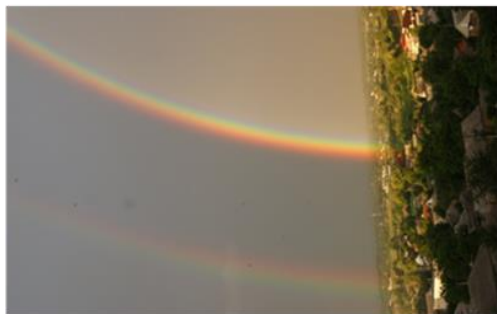
Всеукраїнський заочний конкурс робіт юних фотоаматорів “Моя Україна!”

Бабушин хліб
8-Б клас

Творча робота 8-Б класу

Подвійна веселка
2-А клас

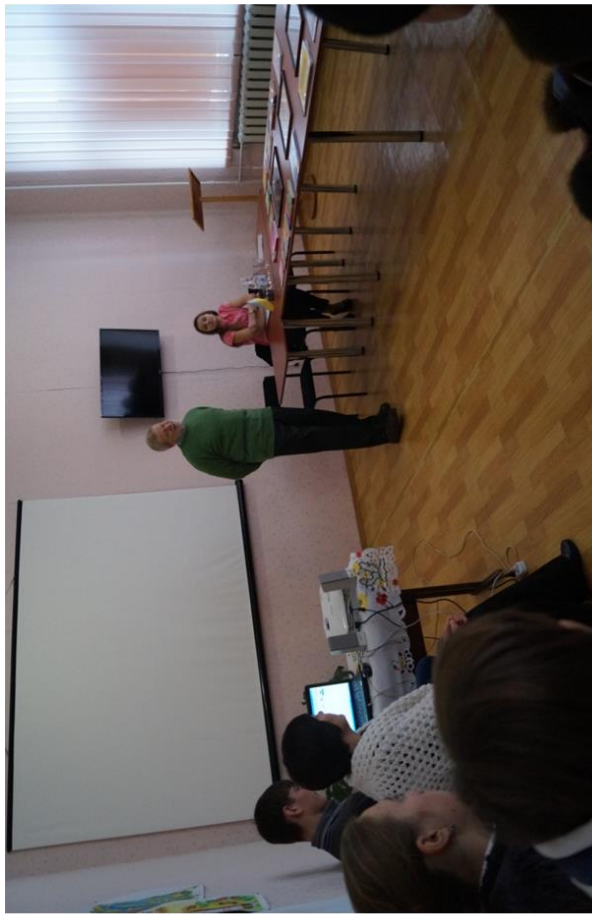

Нові друзі 2-А клас

Шкільний медіа-конкурс чтеців мистотворчої поезії
“Должны смеяться дети и в мирном мире жить”
(Створення відеороліку)

Мандрівний фестиваль «Документального кіно про права людини»

**Представник Харківської Правозахисної Групи,
головний редактор бюлетеню «Права людини. Громадянська освіта»
Каплун В.В.**

Шкільний фотоконкурс юних фотоаматорів “Моя Батьківщина”

Я живу!
11-Б клас

Шовковий спів степів широких
Бус Світлана

О, слово, будь мечем!
Умнова Марія

Лісова Мавка
11-А клас

Інтегрований урок з спецкурсу “Православна культура Слобожанщини ” та музичного мистецтва 6 клас. Урок з російською мовою навчання.

Урок з всесвітньої історії 11 клас ” На зустріч пам’яті”

Анкета для батьків

«Медіа та діти в родині»

1. Стать (хлопчик/дівчинка)
2. Скільки годин на добу Ваша дитина проводить за телевізором?

3. Чи дозвете Ви час перегляду телевізійних програм для Вашої дитини?

4. Скільки часу проводить Ваша дитина за комп'ютером (ноутбуком, планшетом) в будні дні _____ в вихідні дні _____
5. Звідки Ваша дитина, на Ваш погляд дізнається про новини в світі, країні?

6. Чи читає Ваша дитина з Вами(чи самостійно) газети, журнали, якщо «так», вкажіть назву _____
7. Які гаджети має Ваша дитина(телефон, планшет, плеєр, приставку тощо) _____
8. Якщо ви наказуєте дитину, чи забороняєте користуватися їй планшетом, комп'ютером тощо? _____
9. Чи уявляє Ваша дитина, на Ваш погляд собі світ без медіа приборів?

10. Ви самі вмієте користуватися комп'ютером? _____
11. Чи контролюєте Ви процес «спілкування» вашої дитини з комп'ютером? _____
12. Про який гаджет мріє ваша дитина? _____
13. Як часто дитина діє роздратовано, якщо її потурбували із приводу перебування за комп'ютером? _____
14. Чи має Ваша дитина проблеми з зіром? _____
15. Ваше особисте ставлення до цієї проблеми (Коментар, спостереження, думки).

Дякуємо!

Висновки

На сучасному етапі в Україні гостро постало питання медіаосвіти, адже саме від якості отриманої інформації залежить наше майбутнє.

Процес отримання інформації є невід'ємної складової нашого життя. Зрозуміло, що не лише кількість, а й якість інформації, яка надходить ззовні має дуже важливе значення, бо саме вона інформує майбутню особистість. Загальновідомо, що у сучасному суспільстві більшу частину інформацій людини отримує за допомогою як традиційних (друкованих видань, радіо, кіно, телебачення), так і новітніх (комп'ютерно опосередкованого) спілкування, Інтернет, мобільної телефонії) засобів масової комунікації з урахуванням розвитку інформаційно-комунікативних технологій. Стрімкий розвиток останніх потребує негайної підготовки особистості до вмілого, а, головне, небезпечного користування ними.

Сьогодні переважає неякісна медіа продукція, аморальність, зневага до загальнолюдських цінностей. Тому питання розвитку медіаосвіти, яка дасть знання про механізми маніпулювання психікою людини, важливе та актуальне.

Саме впровадження медіаосвіти в навчально-виховний процес дошкільних, позашкільних, загальноосвітніх навчальних закладів в Україні сприятиме розв'язанню проблеми підготовки людини до спілкування із засобами масової комунікації під час соціалізації, захисту дітей від потенційно шкідливих ефектів медіа та виховує такого споживача медіа, котрий зможе би ефективно задовольняти свої інтереси, використовуючи засоби масової комунікації.

Розроблення Концепції впровадження медіаосвіти в Україні та схвалення її постановою Президії Національної академії педагогічних наук України від 20 травня 2010 року (протокол №1-7/6-150) свідчить про те, що медіаосвіта визнана важливою складовою модернізації освіти.

Одним із завдань розбудови вітчизняної освіти є створення в Україні цілісної системи медіаосвіти, що дозволить забезпечити всебічну підготовку дітей і молоді до безпечної взаємодії із сучасною системою медіа, формування в них медіа обізнаності, медіа

грамотності й медіа компетентності відповідно до їхніх вікових та індивідуальних особливостей.

Послідовне впровадження медіаосвіти в навчально-виховний процес дає змогу сформувати у вихованців і учнів **медіаіmunітет** як спроможність протистояти агресивному медіа середовищу та зберегти відчуття психологічного благополуччя при споживанні медіа продукції та **рефлексію та критичне мислення** як психологіч механізми, які забезпечують свідоме споживання медіа продукції на основі ефективного орієнтування в медіа просторі й осмислення власних медіа потреб: **здатність до медіа творчості** для компетентного і здорового особистісного самовираження, **спеціалізовані аспекти медіа культури**: візуальну медіа культуру (сприйняття кіно, телебачення), культуру комунікативної поведінки в Інтернеті, музичну медіа культуру, розвинені естетичні смаки щодо форм мистецтва.

Прогрес часто залежить від індивідуального бачення, запалу провідників, директорів, учителів, батьків, адміністраторів, політичних керівників.

Будь-які зміни в освіті приречені на невдачу без особливого наголошення на кваліфікацію вчителя і його постійної роботи над собою.

Світ стрімко рухається в добу інтерактивних технологій, які змінюють спосіб нашої комунікації, навчання, роботи та життя. Ці зміни потребують повного переосмислення того, що ми навчилися, як можна заново пробудити ентузіазм до навчання; як постійно навчатися впродовж життя, як позитивно змінювати світ. Нам залишається написати сценарій.

Беручи до уваги сучасні виклики та запити українського суспільства, загальноосвітні тенденції та чинники, готуючи молодь до життя у різноманітному, багатокультурному соціумі, освіта потребує гнучкої системи впровадження інновацій та медіаосвіти в навчально-виховний процес.

Головна мета навчання в ХХІ столітті – всебічний розвиток людської особистості. Навчальна діяльність у кінцевому підсумку повинна не тільки дати людині суму знань, умінь і навичок, а сформувати її компетентність (зокрема медіа компетентність) як

загальну здатність, що базується на знаннях, досвіді, цінностях, здібностях, набутих завдяки навчанню протягом життя.

«Медіаосвіта – важливий крок на довгому шляху до справжньої демократії, прямої участі громадян, демократизації соціальних інститутів, розвиток яких залежить від здібностей більшої частини громадянського населення брати ініціативу до своїх рук, приймати раціональні рішення, а також продуктивно взаємодіяти один з одним завдяки активній підтримці мас-медіа». Л. Мастерман.

Глосарій

Здатність до медіаторчості – компетентне та здорове самовираження особистості та реалізація життєвих завдань, покращення якості між особової комунікації і приязності соціального середовища, мережі стосунків і якості життя в значущих для особистості спільнотах.

Комунікація – (від лат. communication – повідомлення, передавання) – це процес передавання інформації від однієї людини до іншої або між групами людей по різних каналах і за допомогою різних комунікативних засобів.

У процесі комунікації люди обмінюються досвідом, цінностями, навичками, досягненнями.

Масова комунікація – процес збирання, обробляння та розповсюдження соціальної інформації за допомогою технічних засобів (преси, радіо, телебачення, Інтернету, відео, кіно тощо).

Медіаграмотність – рівень медіакультури, який стосується вміння користуватися інформаційно-комунікативною технікою, виражати себе і спілкуватися за допомогою медіа-засобів, свідомо сприймати і критично тлумачити інформацію, відділяти реальність від її віртуальної симуляції, розуміти її реальність, сконструйовану медіа-джерелами, осмислювати владні стосунки, міфи і типи контролю, які вони культивують.

Медіакомпетентність – рівень медіакультури, що забезпечує розуміння особистістно-соціокультурного економічного і політичного контексту медіа-культурних смаків і стандартів, ефективно взаємодіяти з медіа-простором, створювати нові елементи медіакультури сучасного суспільства.

Медіакультура – сукупність інформаційно-комунікативних засобів, що функціонують у суспільстві, знакових систем, елементів культури, комунікації, пошуку, збирання, виробництва і передачі інформації, а також культури її сприймання соціальними групами та соціумом у цілому.

На особистому рівні медіакультура означає здатність людини ефективно взаємодіяти з мас-медіа, адекватно поводитися в інформаційному середовищі.

Медіаобізнаність – рівень медіакультури, який передбачає засвоєння особистісно системи знань про засоби масової комунікації, їх історію та особливості функціонування, користь і шкоду для людини, уміння убезпечити себе від негативних інформаційних впливів і вільно орієнтуватись у світі інформації.

Медіаосвіта – частина освітнього простору, спрямована на формування в суспільстві медіакультури, підготовку особистості до безперечної та ефективної взаємодії і сучасною системою мас-медіа, включаючи як традиційні (друковані видання, радіо, кіно, телебачення), так і новітні (комп'ютерно опосередковане спілкування, Інтернет, мобільна телефонія) медіа з урахуванням розвитку інформаційно-комунікаційних технологій.

Особистісний підхід в медіа-освіті – актуальні медіа потреби споживачів.

Продуктивна мотивація – виробництво медіапродукту з метою подальшого використання.

Форми медіаосвіти – здійснення усіх складових системи безперервної освіти України.

Література

1. Баришполець О.Г., Найдьонова Л.А., Мироненко Т.В., Голубєва О.Є., Різун В.В. та ін. За ред. Л.А. Найдьонової, О.Г. Баришпольця. Медіакультура особистості: соціально-психологічний підхід. Навчально-методичний посібник. – К.: Міленіум. – 2010. - 440с.
2. Внедрение медиаобразования в учебно-воспитательный процесс / Составитель Т.В. Коваль, Гимназия №9 Симферопольского городского совета АРК – Симферополь, 2013. – 88с.
3. Иванов В. Медіаосвіта та медіа грамотність: короткий огляд. / В. Иванов, О. Волошенюк, Л. Кульчинська. – Київ: Академія Української преси, 2011 – 58с.
4. Концепція впровадження медіаосвіти в Україні. Схвалена постановою Президиума національної академії педагогічних наук України від 20.05.10. Протокол №1-776 – 150с.
5. Медіакультура населення України: Інформаційний бюлетень. Червень 2008 / Ред. Л.А. Найдьонова, О.Г. Баришполець; Упоряд. Л.П. Черниш. К., 2008. -52с.
6. Медиаобразование в странах Восточной Европы. Федоров А.А., Левицкая А.А., Чельшева И.В., «Информация для всех», 2004. – 140с.
7. Медиаобразование. MEDIA EDUCATION Российский журнал истории, теории и практики медиапедагогтики. 2014, №4
8. Медіаосвіта та медіа грамотність: підручники / Ред. – Упор. В.Ф. Иванов, О.В. Волошенюк; За науковою редакцією В.В. Різуна. – К.: Центр вільної преси, 2012. – 352.
9. Найдьонова Л.А. Кібер-боулінг підлітків (віртуальний терор) як новітній феномен інформаційної доби: теоретико-

- методичні засади подолання і профілактика / Л.А. Найдьонова // Практична психологія та соціальна робота. – 2010. - №8
10. Практична медіаосвіта: авторські уроки. Збірка / Ред. - Упор. В.Ф. Іванов, О.В. Волошенюк; за наук. Редакцією В.В. Різуна. – Київ: Академ. укр. преси.: Центр вільної преси, 2013 – 447.
11. Федоров А. А. Развитие медиакомпетенции и критического мышления студентов педагогического вуза. М.:Директ-медиа,2014.-618с.
12. Інтернет ресурс [<http://ua-referat.com/> Роль _ і _ значення масової _ комунікації _в_ соціальних _змінах]

Корисні сайти

1. www.medialiteracy.org.ua/index.php/biblioteka./publicatsii.html
2. Портал: «Інформаційна грамотність і медіаосвіта»:
<http://www.mediagram.ru>
4. Портал: «Медіаосвіта і медіокультура»: <http://mediaeducation.ucoz.ru/>
5. <http://osvita.mediasapiens.kiev.ua/>
6. <http://www.ifap.ru/projects/mediagram.htm>